

ה"ת 41992/03/20 - ישי חטבי נגד מדינת ישראל - משרד האנרגיה, מנהל הדלק והגז

בית משפט השלום בירושלים

ה"ת 41992-03-20 חטבי נ' מדינת ישראל

בפני
המבקש
כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר
ישי חטבי
ע"י ב"כ עו"ד טליה יהודה מטעם הסנ"צ
נגד
המשיבה
מדינת ישראל - משרד האנרגיה, מנהל הדלק והגז ע"י מר
איציק יכין, ר' תחום חקירות

החלטה

לפניי בקשה להחזרת רכבו של המבקש, מסוג יונדאי גטס, מ"ר 9255651 (להלן - **הרכב**).

רקע

רכבו של המבקש נתפס ע"י המשיבה במסגרת תיק חקירה 92/20 שנוהל ע"י יחידת החקירות במשרד האנרגיה, וזאת על רקע חשדות, כי המבקש עוסק באופן שאינו מוסדר ואינו חוקי, באספקת מיכלי גז ללקוחות פרטיים כשהוא משנע אותם ברכבו הפרטי. אחד מחוקרי היחידה יצר קשר עם המבקש והזמין ממנו שני מיכלי גז, והאחרון סיפק לו אותם ביום 8.3.2020, או אז נתפס עוכב ונחקר, ורכבו נתפס.

טענות הצדדים

המבקש עתר בעצמו להשיב לו את רכבו בשל מצוקתו הכלכלית הקשה, ומשום שהרכב משמש להסעת אשתו, שהיא עובדת סוציאלית במקצועה, לצרכי עבודתה. כמו כן ציין המבקש, כי הוא מתנדב בחלוקת מזון לנזקקים, והרכב נחוץ לו לצורך כך, במיוחד על רקע משבר הקורונה.

המשיבה מתנגדת לבקשה ממספר טעמים: נטען כי היא סתמית ובלתי מפורטת או מבוססת; מדובר באדם שכבר הורשע בביצוע עבירות דומות ותלוי ועומד נגדו מאסר מותנה בן חודשיים וקנס גבוה, שלא הרתיעוהו מלשוב ולבצע לכאורה את אותן עבירות; נטען כי המבקש הסתיר עובדה זו מבית המשפט; נטען כי הרכב שימש לכאורה לא רק בביצוע העבירה בתיק הנוכחי, אלא אף בתיק חקירה 282/19, וקיים תיק נוסף באותם חשדות בו לא נעשה שימוש ברכב זה (133/19); עוד הופנית לתיק תלוי ועומד בבית משפט זה, ת"פ 6206-05-18 המתייחס לנסיבות בהן החזיק המבקש תשעה מיכלי גז ברכב אחר שהיה ברשותו. נטען, כי מדובר באדם מסוכן המסכן את עצמו ואת הציבור החוזר על מעשיו שוב ושוב מבלי שמורתע מאימת הדין. הופנית לחוק הגז (בטיחות ורישוי), תשמ"ט-1989 (להלן - **חוק הגז**) ולהוראותיו ולכך

שהמבקש שב וביצע לכאורה עבירות בניגוד לחוק זה, תוך שימוש ברכב מושא הבקשה.

בתגובה שכתב המבקש עצמו לדברי המשיבה טען, כי למרות שידע שאסור לספק גז, סיפק אותו לחוקר שהתקשר אליו והטריד אותו בעניין, בין היתר בשל מצוקתו הכלכלית הקשה והצורך לפרנס את משפחתו וארבעת ילדיו. לדבריו "הרכב היום במצב של הקורונה שאין דרך אחרת להגיע ממקום למקום.. הוא פשוט הידיים והרגליים שלנו עכשיו".

בהתאם לבקשתו, מיניתי למבקש סניגורית מטעם הסניגוריה הציבורית. ואכן, עו"ד טליה יהודה הגישה תשובה מפורטת מטעם המבקש. לדבריה, המשך תפיסת הרכב אינה דרושה לקידום החקירה, ופירוט בדבר תיקי חקירה אחרים שטרם הוגש בהם כתב אישום, הוא בגדר השחרת פניו של המבקש שעומדת לו חזקת החפות, מה גם שלא נעשה שימוש באותו רכב בכל התיקים שהוזכרו. זאת ועוד, נטען, כי יש לקחת בחשבון את מצב החירום הנוכחי, המעצים את הפגיעה הבלתי מדתית במבקש ומשפחתו מעצם החזקת הרכב המשמש למשפחה לצרכי היומיום, שבלעדיו, אין למשפחה כיצד להתנייד.

אציין כי לבקשתי, הוצגו לי תיקי החקירה שאוזכרו לעיל ותיקים נוספים משנת 2017 שלא עיינתי בהם.

דין והכרעה

הבקשה שלפניי הוגשה למעשה מכוח סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן - **הפסד"פ**). ביחס אליה, נקבע כך, ע"י כב' השופטת טובה שטרסברג כהן בבש"פ 6686/99 **עובדיה נ' מ"י** (מיום 22.5.2000):

"5. תפיסת חפץ והחזקתו בידי המשטרה, הן במסגרת הוראות חוק העונשין, תשל"ז-1977 והן במסגרת הוראות הפקודה, כרוכות בפגיעה בזכות הקניין של הבעלים, המעוגנת כיום בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. עם זאת, יש שבנסיונות מסוימות נועדה תפיסתו של חפץ לקדם תכליות חשובות וראויות מבחינה חברתית ומשפטית. בין השאר מיועדת התפיסה למנוע מבעליו להשתמש בחפץ לשם ביצוע עבירה; לשלול מבעלי החפץ, זמנית או לצמיתות, חפץ שנעברה בו עבירה; להבטיח כי החפץ יוכל לשמש כראיה בהליך משפטי עתידי; לאפשר את חילוטו של החפץ על ידי בית המשפט - בין השאר - כאלמנט מניעתי או עונשי במצבים המצדיקים זאת ועוד. המחוקק קבע מנגנונים מספר שתכליתם להבטיח ככל שניתן את ההגנה על זכות הבעלים ולמנוע פגיעה שרירותית בה שלא לצורך. כך נקבעה בשני דברי החקיקה הנזכרים הוראה, שלפיה מוסמך שוטר לתפוס חפץ, רק אם יש לו "יסוד סביר להניח" שבחפץ נעברה עבירה או שעומדים לעבור בו עבירה. כן נקבעה מגבלת זמן שבו מותרות שלילתו של החפץ מידי בעליו והחזקתו בידי המשטרה. במקרים מסוימים נדרשת התערבות שיפוטית על ידי צו המתיר את המשך החזקת התפוס. כן רשאי הטוען לזכות בחפץ לבקש מבית המשפט להורות על החזרתו, ובית המשפט מוסמך להורות מה ייעשה בחפץ.

6. תפיסת חפצים והחזקתם בידי המשטרה וכן חילוטם עלידי בית־משפט נבחנים לאור תכלית של הוראות הדין הרלוונטי, לאור הזכויות המהותיות ולאור האינטרסים השונים המשמשים בזירה. כל זאת במסגרת העקרונות הכלליים של השיטה. בכל מקרה יש לערוך איזון ראוי בין ההגנה על הזכות הקניינית של הפרט לבין האינטרס הציבורי שבמניעת ביצוע עבירות בעזרת חפצים המאפשרים את ביצועם. עמדתי על כך בבש"פ 7715/97 חג'ג' נ' מדינת ישראל [1], שבו אמרתי, בעמ' 17-18:

"תפיסה בפועל של הרכוש היא האמצעי הדרסטי ביותר להשגת התכלית של האפשרות לחלט בעתיד. היא שוללת מן הבעלים שהועמד לדין ובטרם נחרץ דינו, את השימוש בכלי הרכב בעצמו או באמצעות אחרים למשך תקופה ארוכה, וזאת כאמצעי ביטחון.

...

הפגיעה ברכושו של אדם עלידי נטילתו ממנו, על־מנת להבטיח אפשרות חילוט בעתיד היא פגיעה ברכושו ובקניינו ולפיכך יש לנקוט אותה רק כאמצעי אחרון ובהיעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית. כך יש לעשות בהשראת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו וכך יש לעשות על־פי עקרון המידתיות המקובל עלינו..."

לא הרי תפיסת חפץ כהרי המשך ההחזקה בו. המשך החזקת החפץ בידי המשטרה, כך נקבע, יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים מעבר לפגיעה שנגרמה לו כתוצאה מעצם התפיסה. לפיכך, לא די שתפיסת הנכס נעשתה בעילה מבוררת אלא יש לבחון אם הפגיעה נעשתה לתכלית ראויה ואם המשך החזקת החפץ בידי המשטרה אינו פוגע בבעל הזכות בנכס במידה העולה על הנדרש..."

יוצא, אפוא, כי בבקשה מסוג זה על בית המשפט לאזן בין תכליות התפיסה, במקרנו - למנוע מן המבקש לשוב ולעשות שימוש ברכב לביצוע עבירה, לבין הזכויות המוגנות הנפגעות מעצם התפיסה, דהיינו, זכות הקניין וחופש התנועה של המבקש, וזאת באופן מידתי שפגיעתו במבקש פחותה ככל האפשר. כל זאת, שעה שעומדת למבקש חזקת החפות, שיש לה משקל ניכר, ומתוך מצוקת העתים שבה אנו מצויים - משבר וירוס הקורונה והשלכותיו הקשות על שגרת חיינו ועל המצב הכלכלי במשק.

לאחר שלקחתי בחשבון את טענות הצדדים ולאחר עיון בתיקי החקירה, הגעתי לכלל מסקנה, כי דין הבקשה להידחות.

ראשית, אכן הבקשה הוגשה בחוסר תום לב מובהק, שעה המבקש לא ציין כי היה מעורב במעשים דומים בעבר, ואף לא ציין כי תלוי ועומד נגדו כתב אישום בנסיבות דומות;

שנית, הגם שעומדת למבקש חזקת החפות, הרי שמנגד צבר לחובתו הרשעה רלבנטית שבצדה הוטל מאסר מותנה בן חודשיים (גזר הדין בת"פ 55452-12-17 מיום 14.5.2018). קיומו של ההליך המשפטי שבסופו הורשע ונגזר דינו, לא הרתיע אותו מלעבור לכאורה עבירות דומות (הובלת מספר מכילי גז ברכב פרטי בניגוד לחוק הגז) ביום 30.4.2018, אירוע שבגינו הוגש נגדו כתב האישום בת"פ 6206-05-18; עובדות אלו לא הרתיעוהו מלעבור עבירות דומות, המסכנות

את שלום הציבור, במסגרת תיק חקירה 133/19 באירוע מיום 17.3.2019; במסגרת תיק חקירה 282/19 באירוע מיום 25.6.2019, עת השתמש לכאורה ברכב מושא הבקשה לאותה תכלית מסוכנת, ובמסגרת תיק החקירה הנוכחי, באירוע מיום 8.3.2020 כפי שתואר לעיל, תוך שימוש חוזר באותו רכב. עניינו הרואות, כי מדובר במבקש שהוא שור מועד, השב ומסכן את הציבור למען קבלת שכר. לא אשתמש במונח "בצע כסף" כיוון שנדמה שמצוקתו הכלכלית של המבקש היא אמיתית ודוחקת עד מאוד ואין להמעיט ממשקלה. עם זאת, היא אינה יכולה להצדיק את מעשיו החוזרים ונשנים, לכאורה.

שלישית, המבקש נחקר לגבי שלושת האירועים האחרונים (שניים משנת 2019 והאירוע מושא הבקשה), ושתק בחקירתו. לצד זאת, בדבריו במסגרת הבקשה שלפניי, הודה למעשה, כי ביצע את העבירה של עיסוק לא מורשה באספקת גז בשל מצוקה כלכלית.

רביעית, עיון בדברי ההסבר להצעת חוק הגז ממחיש את הסכנה המוחשית שאת התממשותה מבקש החוק למנוע על דרך אסדרה והסדרה דרכי הטיפול בגז, החסנתו, הפצתו ושינועו. נאמר בהצעת החוק, כי "בעקבות הדליקה שבפרצה בליל ה-30 בינואר 1988 במתקני הגז בקרית אתא, מונתה ועדה לבירור נסיבותיה בראשות אלף (מיל") עמוס לפידות. הועדה מצאה ליקויי בטיחות שונים וציינה כי הצטיירה לפניה תמונה כלל ארצית עגומה של טיפול ברמה נמוכה בנושא הגז, היעדר תקנים וסטנדרטים בעבודה, ידע מקצועי מועט של העובדים, טיפול לקוי בציוד ומודעות נמוכה ביותר לבטיחות" (הצעות חוק 1940, י"ד בתמוז התשמ"ט, 17.7.1989, עמ' 109). זאת ועוד, בית המשפט העליון עמד על הסכנה שבביצוע עבירות על חוק הגז וקבע שהן "טומנות בחובן סכנה ממשית לשלום הציבור וביטחונו" [רע"פ 5798/16 עובדיה נ' מ"י (מיום 26.7.2016) בפסקה 7]. מכאן, שהמבקש אינו מהסס, משיקולי פרנסתו ופרנסת משפחתו, לשוב ולסכן את הציבור בצורה משמעותית באופן חוזר ונשנה, ללא מורא החוק, כפי שהדבר הוכח בהתנהלותו, נוכח הרשעתו הקודמת, נוכח התיק התלוי ועומד, ונוכח תיקי החקירה שצינתי. אדם הפועל באופן כזה, ומשתמש ברכבו תוך נשיאת קילוגרמים רבים של גז דליק ומסוכן בניגוד להוראות הבטיחות שבחוק הגז ותקנותיו, מסכן לא רק את עצמו אלא את כלל הציבור. לפיכך, יש לתת משקל בכורה לתכלית המניעתית של התפיסה, דהיינו, כי המבקש לא ישוב ויעשה שימוש ברכב לביצוע עבירות, כפי שקיים חשש משמעותי שיעשה.

חמישית, בשל השיקול האחרון, אין מקום לשקול חלופה אחרת, דוגמת הפקדה כספית, שפגיעתה בקניינו של המבקש תהא פחותה, שכן המבקש הוכיח כי הוא מסוכן, וכי על פניו, אינו ראוי לאמון בית המשפט, שלא יחזור לבצע את אותם מעשים, בשל מצוקתו, שאין בה, כשלעצמה, להצדיק את המשך סיכנו הנכר של הציבור. אציין, כי בשל חומרת התנהלותו של המשיב, העת הנוכחית (משבר הקורונה), אינה יכולה להוות משקל נגד מכריע לשיקול של שמירה על הציבור וביטחונו מפניו.

לפיכך, הבקשה נדחית.

אעיר עם זאת, כי מצופה כי המדינה תקדים לבחון את התיק עם גורמי התביעה על-מנת לבחון הגשת כתב אישום בהקדם, ככל שתסבור כי מתקיימים התנאים לפעול כך.

זכות ערר כחוק.

יש לשלוח לצדדים ולהשיב את תיק החקירה למשיבה.

ניתנה היום, ו' אייר תש"פ, 30 אפריל 2020, בהעדר הצדדים.